

Z ŻYCIA

Politechniki Śląskiej

Rok akademicki
1994/95

nr 4

styczeń '95

50 LAT POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

W NUMERZE

- Relacja z posiedzenia Senatu
- Z prac JM Rektora
- Tytuł naukowy, stopnie i stanowiska
- Konferencje i seminaria
- Zarządzenia i pisma okólne JM Rektora
- Współpraca z zagranicą
- Co przeszkadza w uzyskaniu doktoratu lub habilitacji
- Gliwice i Politechnika Śląska - przeszłość, dzień dzisiejszy i przyszłość
- Informacje różne
- Kronika żałobna

SENAT

■ Czwarte posiedzenie Senatu odbyło się 9 stycznia 1995 r. W programie obrad: zasięgnięcie opinii w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab.inż. Adama ZYBURY (RB), podjęcie uchwały w sprawie ufundowania tablicy pamiątkowej doktorów honoris causa Politechniki Śląskiej z lat 1945-95, informacja o przygotowaniach do uroczystych obchodów 50-lecia Uczelni, dokonanie zmiany w uchwale z dnia 7 marca 1994 r. w sprawie podziału nadwyżki finansowej za rok 1993, powołanie Zakładowej Komisji Pojedynczej oraz sprawy bieżące i wolne wnioski.

W posiedzeniu uczestniczyło 38 członków Senatu i 5 zaproszonych gości.

W gronie członków Senatu JM Rektor powitał nowego przedstawiciela samodzielnych pracowników nauki z Wydziału Elektrycznego dra hab.inż. Aleksandra ŻYWCA, prof.Pol.Śl. (zgodnie z decyzją Rady Wydzia-

łu zastąpił on prof.dra hab.inż. Romana JANICZKA, dla którego podstawowym miejscem pracy są obecnie Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. w Warszawie).

■ Wniosek Rady Wydziału Budownictwa o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego dra hab.inż. Adama ZYBURY w Katedrze Konstrukcji Budowlanych zreferował Dziekan prof. Antoni MOTYCZKA. Dr hab.inż. A. Zybur (l.48, doktorat - 1978 r., habilitacja - 1992 r.) jest pracownikiem Uczelni od 1971 r. Specjalizuje się w zagadnieniach dotyczących konstrukcji żelbetowych oraz trwałości konstrukcji z betonu. Jest autorem lub współautorem ponad 70 opracowań naukowych, opublikowanych w dużej części w czasopismach centralnych. Jest promotorem jednego otwartego przewodu doktorskiego i opiekuje się dwoma kandydatami na doktorantów. Od kilku kadencji jest członkiem Sekcji Konstrukcji Betonowych Komitetu Inży-

nerii Łądowej i Wodnej PAN, a ostatnio także Sekcji Fizyki Budowli tego Komitetu. Uczestniczy w pracach Komisji Trwałości Budowli Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa oraz w Komisji Inżynierii Budowlanej Oddziału PAN w Katowicach, będąc jej sekretarzem. Równolegle z pracą naukową zajmuje się działalnością inżynierską. Opracował szereg ekspertyz dotyczących stanu technicznego i sposobu napraw różnych konstrukcji żelbetowych. Posiada uprawnienia do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, uprawnienia rzeczoznawcy PZiITB oraz rzeczoznawcy z listy wojewódzkiej. Przez kilka lat pracował w biurach projektowych.

W głosowaniu tajnym Senat zaopiniował wniosek pozytywnie większością głosów (33 „tak”, 1 „nie”, 2 „wstrz.”).

■ JM Rektor prof. W. WINKLER przedstawił wniosek w sprawie ufundowania tablicy pamiątkowej doktorów honoris causa Politechniki Śląskiej z lat 1945-95. Wniosek został zaopiniowany pozytywnie przez Senacką Komisję ds. Godności Honorowych. Tablica pamiątkowa będzie zawierać imiona i nazwiska 24 doktorów honoris causa naszej Uczelni wraz z rokiem nadania tytułu i dziedziną nauki, którą reprezentują. Projekt tablicy zostanie wykonany nieodpłatnie przez dra Stanisława SŁODOWEGO.

W dyskusji prof. J. ZABŁOCKI zwrócił uwagę, że tablica powinna stwarzać możliwość uzupełnień o nazwiska osób, którym Uczelnia nada w przyszłości tytuł doktora honoris causa.

Uchwałę w sprawie ufundowania tablicy pamiątkowej doktorów honoris causa Pol.Śl. przyjęto większością głosów, przy 2 głosach „wstrzymujących się”.

■ Informację o przygotowaniach do uroczystych obchodów 50-lecia Uczelni przedstawił JM Rektor

23 maja br. o godz. 17.30 odbędzie się odsłonięcie tablicy pamiątkowej doktorów h.c., natomiast o godz. 18.00 rozpocznie się koncert w wykonaniu Akademickiego Chóru Pol.Śl. i Orkiestry Kameralnej z Katowic pod dyrekcją Rektora Akademii Muzycznej prof. Hawła.

24 maja br. o godz. 11.00 w auli 300 odbędzie się uroczyste posiedzenie Senatu.

Na uroczystości jubileuszowe zaproszeni będą rektorzy uczelni krajowych i zagranicznych,

z którymi Politechnika Śląska współpracuje i od lat utrzymuje kontakty. Władze Uczelni zamierzają zaprosić również żyjących doktorów honoris causa Pol. Śl. Wzorem innych uczelni przewiduje się wręczenie im szarf doktorskich, które staną się symbolem odnowienia doktoratu honoris causa.

Z okazji jubileuszu przygotowywane są „Medal 50-lecia” i specjalne wydawnictwo albumowe „50 lat Politechniki Śląskiej”. Album wydany będzie w wersji dwujęzycznej (polsko-angielskiej). Koszty związane z jego wydaniem ponoszą sponsorzy.

Prof. S. WĘGRZYN sugerował ponadto, aby zwrócić się do KBN z wnioskiem o dofinansowanie tego wydawnictwa.

■ Wniosek w sprawie dokonania zmiany w uchwale z dnia 7 marca 1994 r. dotyczącej podziału nadwyżki finansowej za rok 1993 zreferowała p. Kwestor M. PAC-PO-MARNACKA.

W uchwale tej przyjęto, iż nadwyżka finansowa w wysokości 23 460 993 tys. zł (starych) została podzielona następująco:

na fundusz zasadniczy - 20 646 885 640 zł
na własny fundusz stypendialny - 600 mln zł
na uczelniany fundusz nagród - 2 214 mln zł.

Zmianę powyższego podziału nadwyżki finansowej umotywowano dwoma argumentami:

- Konieczne jest podwyższenie własnego funduszu stypendialnego, gdyż kwota 88 mln zł, która przechodzi na rok bieżący jest kwotą niewystarczającą nawet na stypendia dla doktorantów i habilitantów, a wszystko wskazuje na to, że w roku bieżącym nie będzie możliwości dokonania odpisu.

- Gdyby kwotę planowaną pierwotnie na fundusz nagród przeznaczyć na nagrody dla pracowników, wówczas po potrąceniu obowiązującego podatku w wysokości 40% i odpisu na rzecz ZUS oraz podatku osobistego każdego pracownika, rzeczywista kwota przeznaczona do wypłaty na każdego pracownika byłaby bardzo niska.

Decyzję o zaproponowaniu nowego podziału nadwyżki finansowej za 1993 r. Kierownictwo Uczelni podjęło za zgodą Związków Zawodowych.

Dr inż. A. SOBAŃSKI stwierdził jednakże, iż NSZZ „Solidarność” akceptuje propozycję Kierownictwa Uczelni pod warunkiem, że przy tworzeniu nowego budżetu zostanie wypracowana nowa forma podziału ewentualnej nadwyżki finansowej.

W głosowaniu jawnym Senat podjął jednogłośnie uchwałę, której treść jest następująca:

„Na mocy przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1991 roku w sprawie zasad gospodarki finansowej Uczelni (Dz.U. Nr 84, poz. 380) Senat Politechniki Śląskiej postanawia zmienić podział nadwyżki finansowej następująco:

nadwyżka ogółem—23 461 mln zł

z tego:

- na fundusz zasadniczy—22 561 mln zł

- na własny fundusz stypendialny—900 mln zł”

■ W następnym punkcie **rozpatrzono sprawę powołania Zakładowej Komisji Pojednawczej**. Referentem był mgr inż. W. WYDRYCHIEWICZ. Wyjaśnił on, iż zgodnie z obowiązującym prawem Komisja Pojednawcza stanowi pierwszy szczebel rozstrzygania konfliktów między pracodawcą a pracownikiem. Rozpatrywane dotychczas w Uczelni sprawy dotyczyły głównie rozwiązania stosunku pracy. Zadaniem Komisji w takich przypadkach jest stworzenie warunków do znalezienia kompromisowego rozwiązania konfliktu. Przepisy stanowią, że organem uprawnionym do powołania Komisji Pojednawczej jest Samorząd Pracowniczy. W uczelniach jego funkcję spełnia Senat.

Po krótkiej dyskusji (dr inż. B. PALUCHIEWICZ, prof. J. SUWIŃSKI, dr inż. A. SOBĄŃSKI) Senat w głosowaniu jawnym, przy jednym głosie wstrzymującym się, powołał na okres do 31 grudnia 1997 roku Zakładową Komisję Pojednawczą w następującym składzie:

Mariusz CHOINA (RCh)

dr inż. Krzysztof FLIGIER (RB)

mgr inż. Ryszard HEBDZYŃSKI (RMT)

dr hab.inż. Eugeniusz KAŁUŻA (RE)

dr hab.inż. Joachim KOZIOŁ, prof.Pol.Śl. (RIE)

Urszula KRAWCZYK (Dz. Socjalny)

dr inż. Henryk MAŁYSIAK (RAu)

Ryszard MARCZYCKI (RAu)

dr inż. Józef MENDEC (RB)

dr inż. Krzysztof WALCZAK (RCh)

dr inż. Andrzej WYCIŚLIK (RM)

prof.fr hab.inż. Jan ZAKRZEWSKI (RE)

■ W „**sprawach bieżących i wolnych wnioskach**” wypowiedzieli się:

● JM Rektor prof. W. WINKLER poinformował o odbytej w Gdańsku w dniach 16 i 17 grudnia ub.r. Konferencji Rektorów Uczelni

Technicznych. Na Konferencji po raz kolejny wyrażono zaniepokojenie z powodu zaniedbań MEN w stosunku do szkolnictwa wyższego. Krytycznie ustosunkowano się do projektu tworzenia wyższych zawodowych szkół inżynierskich. Zgodnie z tym projektem wyższe uczelnie techniczne nie mogłyby prowadzić studiów inżynierskich, ale jedynie studia magisterskie i doktoranckie. Wprawdzie obecny na konferencji wiceminister Przybysz zapewniał, iż utworzenie szkół inżynierskich nie uszczupli funduszy przeznaczonych na szkolnictwo wyższe, ale rektorzy nie dając wiary tym zapewnieniom, podjęli odpowiednią uchwałę o protestującą ów projekt (o konferencji pisaliśmy w poprzednim numerze Z ŻYCIA..., p. Z PRAC JM REKTORA).

● Pani Kwestor M. PAC-POMARNACKA poinformowała o stanie finansowym Uczelni na dzień 30.11.94 r.

Dochody za 11 miesięcy w działalności dydaktycznej wyniosły 398 102 mln zł (tj. 95% planowanych), w tym dotacja MEN - 355 682 mln zł. Koszt własny wyniósł 406 423 mln zł. Zawyżenie wydatków było spowodowane zwiększonymi kosztami remontów i kosztami z bezosobowego funduszu płac. Straty w działalności dydaktycznej na koniec listopada wyniosły ok. 13 mld zł. W działalności badawczej powstała niewielka nadwyżka, głównie z tego powodu, że wpłynęła już większość dotacji na BW i BK oraz granty, a koszty zwykle ponoszone są w zasadniczej części w grudniu. Niedobór funduszy przeznaczonych na pomoc materialną dla studentów wyniósł 8 652 mln zł.

● Prorektor prof. Wł. SIKORA poinformował o finansowaniu badań przez KBN w roku 1995. W pierwszym okresie (do czasu przyjęcia budżetu państwa na 1995 rok) KBN będzie finansował uczelnie na poziomie roku ubiegłego. Na badania statutowe będą przekazywane zaliczkowo kwoty w ratach miesięcznych, natomiast na badania własne - w ratach kwartalnych. W późniejszym okresie kwoty zostaną wyrównane do poziomu przyznanych funduszy. Jedno z najbliższych posiedzeń KBN będzie poświęcone dyskusji nad możliwością zmiany algorytmu przyznawania środków na badania własne dla poszczególnych jednostek. Prorektor przypomniał również, iż od 22 lutego br. obowiązywać będzie ustawa dotycząca naliczania do wypłat z umów na prace zleczone odpisów na ZUS.

● Prof. K. KŁOSEK prosił o wyjaśnienia w sprawie decyzji o finansowaniu pracowników inżynieryjno-technicznych z funduszy BK i BW.

Odpowiedzi udzielił Dyr. W. WYDRYCHIEWCZ. Zarządzenie, które limitowało etaty pracowników inżynieryjno-technicznych wynagradzanych z budżetu, nie określało żadnych restrykcji co do finansowania pracowników nie mieszczących się w tym limicie. Proszono jedynie o podanie źródeł finansowania tych pracowników, którzy wykonują prace zleczone wraz z bieżącą obsługą dydaktyki. W angażach tych osób nic nie ulega zmianie. Pracownik finansowany z innych źródeł jest nadal pracownikiem pełnoetatowym Uczelni, zatrudnionym na czas nieokreślony, wobec którego zakład pracy realizuje wszystkie obowiązki (prawne i socjalne) wynikające z umowy o pracę. W uzupełnieniu Prorektor prof. Wł. SIKORA wyraził nadzieję, że praca Uczelni nie będzie oparta przez cały rok na poziomie ubiegłorocznej dotacji. W budżecie KBN nakłady na badania statutowe i badania własne na rok bieżący będą bowiem zwiększone o 26%.

● Prof. W. CHOLEWA prosił o przekazanie dziekanom szczegółowych informacji dotyczących interpretacji przepisów ZUS, a w szczególności wszelkich skutków prawnych, które nowa ustawa pociąga za sobą, głównie w odniesieniu do umów zawartych przed wejściem w życie tej ustawy.

Pani Kwestor zapewniła, iż takie informacje będą rozesłane na wydziały.

● Dr inż. M. ŻELECHOWER zaproponował rozważenie możliwości zatrudniania asystentów w Uczelni jedynie poprzez studia doktoranckie.

JM Rektor zapewnił, iż sprawa ta będzie rozpatrzona przez Kierownictwo Uczelni. 13 stycznia na spotkaniu z dziekanami zaproponowane zostaną rozwiązania idące w tym kierunku. W naszej Uczelni jest zatrudnionych 628 asystentów, natomiast np. w Politechnice Warszawskiej - tylko 18 asystentów i 400 doktorantów. Nie jest to problem łatwy, szczególnie w odniesieniu do asystentów zatrudnionych już przez kilka lat. Należy przecież pamiętać, że studia doktoranckie mogą być prowadzone tylko na wydziałach, które posiadają pełne prawa akademickie.

● Prof. J. CHOJCAN pytał o termin podziału funduszu stypendialnego na rok bieżący.

W odpowiedzi p.Kwestor stwierdziła, iż planowane wydatki na fundusz stypendialny w Uczelni były oparte na danych uzyskanych z wydziałów i będą rozdzielone zgodnie z zapotrzebowaniem wydziałów.

● Dr inż. A. SOBAŃSKI prosił o wyjaśnienie dwóch kwestii związanych ze studiami doktoranckimi: czy od stypendiów doktoranckich mają być odprowadzane kwoty na rzecz ZUS oraz czy studia te są wliczane do stażu pracy? JM Rektor zapewnił, iż sprawy po szczegółowym zbadaniu będą wyjaśnione.

● Prorektor prof. A. KLIMPEL poinformował o efektach rozmów z Prezydentem Miasta p. F. Frankiewiczem, w związku z decyzją Władz Miasta (z dnia 15.01.br.) w sprawie czasowego wprowadzenia wzmożonego ruchu kołowego ul. Akademicką. W wyniku negocjacji decyzja ta została cofnięta. Pozostaje jednak - zdaniem Prorektora - problem istnienia Dzielnicy Akademickiej. Zespół pod kierownictwem prof. St. Tomaszka opracowuje na zlecenie Rektora plan szczegółowego zagospodarowania Dzielnicy Akademickiej, który ma być ukończony pod koniec maja br. Zakłada się w nim, że Dzielnica Akademicka będzie zamknięta dla ruchu kołowego, a ul. Akademicka byłaby przeznaczona dla ruchu wewnętrznego. Prorektor apelował do członków Senatu o interesowanie się tą sprawą i w miarę możliwości nagłaśnianie konieczności spokojnej pracy ok. 15 tys. studentów i ponad 3 tys. pracowników nauki.

● Prof. K. KŁOSEK, kontynuując temat, poinformował o wynikach rozmów prowadzonych na wydziale w tej sprawie. Odnosi się wrażenie, że nadal nie zrezygnowano z wprowadzenia wzmożonego ruchu kołowego ul. Konarskiego ze względu na groźbę awarii mostu na ul. Częstochowskiej, mostu, który przez 80 lat nie był gruntownie remontowany. Alternatywą tego rozwiązania, o czym poinformował prof. L. DOBRZAŃSKI, jest puszczanie ruchu kołowego ul. Zimnej Wody przed gmachem Wydz. MT i MIE do ul. Hutniczej. Gdyby ta propozycja miała być zrealizowana, prowadzenie procesu dydaktycznego na dwóch wydziałach stałoby się niemożliwe.

● Prof. J. CHOJCAN zaprosił na seminarium nt. sieci komputerowych (15 i 16 lutego br.), którego organizatorem jest Instytut Informatyki Pol. Śl. i Komitet Informatyki PAN.

Z PRAC JM REKTORA

■ 11 stycznia br. JM Rektor przyjął przedstawicieli uczelni francuskich z Saint Etienne i Nancy oraz przedstawiciela Ambasady Francuskiej w Polsce pana dra Guy PASCUAL. Podsumowano dotychczasowe efekty współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem polsko francuskiego studium podyplomowego z zakresu restrukturyzacji przemysłu.

■ 23 stycznia br. wizytą Kierownictwa Uczelni na Wydziale Inżynierii Materiałowej, Metalurgii, Transportu i Zarządzania w Katowicach rozpoczęto cykl spotkań z kierownictwami wydziałów. W trakcie spotkania przeanalizowano stan przygotowań mającego się odbyć - zgodnie z uchwałą Senatu - powołania z dniem 1 września br. Wydziału Organizacji i Zarządzania. Tematem rozmów były również sprawy rozwoju kadry.

■ 26 stycznia odbyło się spotkanie Kierownictwa Uczelni z Kierownictwem Wydziału Budownictwa. Omawiano głównie sprawy związane ze studiami doktoranckimi i rozwojem kadry.

TYTUŁ NAUKOWY, STOPNIE I STANOWISKA

■ Tytuł naukowy

Tytuł naukowy profesora nauk technicznych z dniem 1 stycznia 1995 roku otrzymał **dr hab.inż. Michał BODZEK** (RIE), Dyrektor Instytutu Inżynierii Wody i Ścieków. Nominację wręczył Prezydent RP 23 stycznia br.

■ Doktoraty

Stopień naukowy doktora uzyskali:

- **mgr inż. Marek PLAZA** (I.43) z Katedry Mechaniki i Technologii Przeróbki Plastycznej; temat pracy doktorskiej - „Modelowanie procesu zmęczeniowego pęknięcia odlewniczych form metalowych”, promotor - dr hab.inż. Jerzy OKRAJNI prof.Pol.Śl., RM - 5.01.1995.
- **mgr inż. Abdel Hady Mahomed SALEH NASRALLA** (I.40) - Egipt, doktorant Katedry Przeróbki Kopaliny i Utylizacji Odpadów; temat pracy doktorskiej - „Aktywacja procesu flotacyjnego wzbogacania węgla nisko uwęglonych” (Study on the Promoting Effect in the Flotation of Low Rank Coal), promotor - dr hab.inż. Andrzej ŚLĄCZKA prof.Pol. Śl., RG - 24.01.1995

- **mgr inż. Andrzej KOWAL** (I.37) z Politechniki Lubelskiej, temat pracy doktorskiej - „Stan graniczny nośności elementów murowanych z pustaków strużkobetonowych z pionowymi kanałami”, promotor - prof.dr hab.inż. Włodzimierz STAROSOLSKI, RB - 30.01.1995

■ Stanowisko profesora nadzwyczajnego

JM Rektor mianował z dniem 15 stycznia br. **dra hab.inż. Adama ZYBURĘ** (RB) na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej. Nominację wręczono 17 stycznia br.

Gratulacje.

KONFERENCJE, SEMINARIA

■ Zarządzanie strategiczne w przedsiębiorstwie

W dniu 16.12.1994 r. Instytut Organizacji i Zarządzania Przedsiębiorstwem Politechniki Śląskiej zorganizował konferencję nt.: „WYBRANE PROBLEMY ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO PRZEDSIĘBIORSTW”. Uczestnikami konferencji byli pracownicy Uczelni, przemysłów bazowych Górnego Śląska oraz studenci z kierunku „Zarządzanie i Marketing”. Wygłoszone referaty dotyczyły następujących tematów:

- Umiejętności kierownicze menedżera przedsiębiorstwa przyszłości (prof. J. Bendkowski, Pol. Śl.),
- Zarządzanie strategiczne filozofią konstruowania współczesnego przedsiębiorstwa (prof. J. Stachowicz, Pol. Śl.),
- Zarządzanie zasobami ludzkimi w przedsiębiorstwie - kierunki rozwoju i doskonalenia (dr A. Ludwiczynski, Polska Fundacja Promocji Kadr, Warszawa),
- Zarządzanie strategiczne jako proces kształtowania umiejętności kierowniczych (doc.dr hab. G. Gierszewska, Polska Akademia Nauk),
- Strategia globalnego zarządzania jakością produktu (dr hab. K. Lisiecka, Akademia Ekonomiczna, Katowice).

Wybrane referaty ukażą się w formie książkowej Wydawnictwa Politechniki Śląskiej.

■ Seminarium

Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów był organizatorem seminarium, podczas którego prof. M.H. NEHRIR z Montana State University Bozeman (USA) wygłosił referat

nt.: „A fuzzy rule-based power system stabilizer for enhancing power system damping”. Seminarium, które zgromadziło ok. 30 uczestników, odbyło się 10 stycznia br.

ORGANIZACJA

W styczniu 1995 r. ukazały się następujące akty normatywne Rektora Politechniki Śląskiej:

■ Zarządzenia

- Nr 7/94/95 z dnia 3 stycznia 1995 roku w sprawie zawieszenia mianowań na stanowiska asystentów w Politechnice Śląskiej
- Nr 8/94/95 z dnia 4 stycznia 1995 roku w sprawie zasad mianowania na stanowiska profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego w Politechnice Śląskiej
- Nr 9/94/95 z dnia 16 stycznia 1995 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu biblioteki
- Aneks z dnia 26 stycznia 1995 roku do Zarządzenia Nr 22/94/95 Rektora Politechniki Śląskiej z dnia 24 stycznia 1994 roku w sprawie określenia dodatkowych kryteriów tworzenia i przekształcania jednostek organizacyjnych wewnątrzwydziałowych.

■ Pisma okólne

- Nr 8/94/95 z dnia 9 stycznia 1995 roku w sprawie dodatkowych dni wolnych od pracy w 1995 roku
- Nr 9/94/95 z dnia 13 stycznia 1995 roku w sprawie powołania Zakładowej Komisji Pojedynczej

WSPÓLPRACA Z ZAGRANICĄ

■ Wyjazdy

W styczniu 1995 r. 17. pracowników Uczelni wyjechało za granicę. Cele wyjazdów były następujące: konsultacje - 9 osób, staże i kursy - 4, wymiana - 2, konferencja i zaproszenie przez inny resort - po jednej osobie. A oto kraje, do których wyjechali: Francja (5 osób), Niemcy (3), Belgia (2), Czechy (2) oraz Austria, Dania, Rosja, Szwajcaria i Ukraina (po jednej osobie).

■ Przyjazdy

W Uczelni przebywało w tym samym okresie 8 gości zagranicznych z Ukrainy (4 osoby),

Niemiec (2) oraz Francji i USA (po jednej osobie). Powodem przyjazdu naszych gości były zaproszenia.

CO PRZESZKADZA W UZYSKANIU DOKTORATU LUB HABILITACJI

W styczniu br. przeprowadzono w Uczelni ankietę wśród asystentów i adiunktów (wybranych losowo) dotyczącą określenia przyczyn trudności wykonania pracy doktorskiej i habilitacyjnej.

Wśród wskazanych w ankiecie dla asystentów propozycji **trudności wykonania pracy doktorskiej**, największe potwierdzenie przez respondentów znalazły:

- trudności w samodzielnym określeniu tematyki badawczej (75% głosów twierdzących),
- brak odpowiedniej bazy laboratoryjnej (69%),
- nadmierne obciążenie dydaktyczne (47%),
- brak środków finansowych (45%),
- nieznamość języków obcych (44%),
- brak opieki naukowej profesora (34%).

Wymieniano także inne przyczyny, tj.: konieczność poszukiwania dodatkowych środków finansowych na utrzymanie rodziny, nadmierne obciążenie zajęciami organizacyjnymi i administracyjnymi, brak perspektywy poprawy stanu materialnego po obronie doktoratu, złe plany studiów oraz to, że profesorem, podobnie jak asystentem, muszą dorabiać i nie zajmują się właściwie swoimi obowiązkami.

Jeśli chodzi o przyczyny **trudności wykonania pracy habilitacyjnej**, najwięcej odpowiedzi twierdzących znalazły propozycje:

- brak środków finansowych (82%),
- brak motywacji finansowej (79%),
- brak odpowiedniej bazy laboratoryjnej (64%),
- brak opieki naukowej profesora (54%),
- brak motywacji awansowej (25%),
- nieznamość języków obcych (14%).

Ponadto wymieniono szereg innych przyczyn, a mianowicie: brak systemowego podejścia do problematyki kierowania rozwojem kadry, zbytne zbiurokratyzowanie procedury awansowej, zbyt niskie wynagrodzenia i konieczność poszukiwania dodatkowych zarobków, subiektywne kryteria awansowe, wykonanie habilitacji nie kojarzy się z rozwojem naukowym

lecz traktowane jest jako wymóg formalny, nadmierne obciążenie pracami administracyjnymi, niemożność korzystania z urlopów i stypendiów naukowych z uwagi na nadmierne obciążenie dydaktyczne, brak zagrożenia zwolnieniem z pracy, brak motywacji profesorów i ich niski poziom naukowy (oczywiście nie w 100%), brak praw habilitowania.

GLIWICE I POLITECHNIKA ŚLĄSKA - PRZESZŁOŚĆ, DZIEŃ DZISIEJSZY, PRZYSZŁOŚĆ

Rozwój Gliwic jest tak ściśle, jak może w żadnym innym polskim mieście, związany z rozwojem istniejącej w tym mieście Szkoły Wyższej, jednej z największych i najlepszych Wyższych Szkół Technicznych w Polsce - Politechniką Śląską.

I o ile inne polskie miasta uniwersyteckie mogą powiedzieć, że degradacja czy upadek jednej z istniejących na ich terenie szkół wyższych byłaby dla tych miast zdarzeniem przykrym, ale jeszcze nie tragicznym, to w przypadku Gliwic, degradacja i upadek Politechniki Śląskiej byłby dla miasta zdarzeniem tragicznym. W przypadku bowiem Gliwic historia i rozwój miasta i jej uczelni są ze sobą najściślej związane.

Gliwice, przed wojną raczej małe, przygraniczne miasto, zostają po wojnie dekretem ówczesnych władz państwowych podniesione do rangi miasta uniwersyteckiego. Zmieniło to radykalnie perspektywy miasta i zdecydowało o jego rozwoju. Dla Uczelni wyznaczone zostały w mieście tereny, opracowano plany budowy odpowiednich budynków i Dzielnicy Akademickiej, zaczęły napływać odpowiednie fundusze i dzięki temu można było kolejno realizować obiekty różnych Wydziałów: Budowlanego, Architektury, Górniczego, Chemii, Mechaniczno-Technologicznego, Automatyki, Elektroniki i Informatyki, jak również domy studenckie, stołówki i bloki mieszkalne dla pracowników. Dzięki tym napływającym funduszom można też było zwiększać liczbę kierunków studiów, tworzyć nowe, zwiększać liczbę zatrudnionych pracowników. I stała się rzecz, którą niewielu uważało za możliwą. Obecnie po kilkudziesięciu latach Politechnika Śląska powołana w mieście, w którym dotąd szkoły wyższej nie było, w mieście o trudnych warunkach ekologicznych jest jedną z największych i najlepszych polskich

wyższych szkół technicznych. Jej istnienie wpływa też bardzo korzystnie na rozwój miasta. Dzięki Politechnice Śląskiej powstały w Gliwicach Instytuty Polskiej Akademii Nauk (Inżynierii Chemicznej, Informatyki Teoretycznej i Stosowanej), Instytuty Resortowe (Metalurgii Żelaza, Metali Nieżelaznych, Spawalnictwa), Biura Projektów (Biprohut, Prosynchem) i takie instytucje jak ZKMPW, czy Energopomiar.

Gliwice zaczynają ściągać tysiące młodzieży z całej Polski. Przyjeżdżają tu nie tylko na studia, po naukę, ale również dlatego, że po studiach można w tym mieście znaleźć odpowiednią do zdobytych kwalifikacji pracę. Politechnika Śląska staje się też dla miasta źródłem największego zatrudnienia bezpośredniego i pośredniego w całej infrastrukturze instytutów, biur projektów i innych zakładów, które dzięki istnieniu i pracy w mieście szkoły wyższej mogły powstać.

Tak było do tego czasu, ale czy to się utrzyma i co zrobić aby to się utrzymało? Warunki bowiem zaczynają się zmieniać. Władze Centralne powoli wycofują się z całkowitego finansowania uczelni, stosują raczej zasadę „radźcie sobie sami”, a my będziemy pomagać i to przede wszystkim tym, którzy sobie sami radę dają.

Wokół Gliwic (w Opolu, Bielsku) powstają szkoły wyższe o podobnych kierunkach, a w Katowicach Uniwersytet Śląski też rozszerza zakres swoich kierunków technicznych. Młodzież wybierając się na studia bierze pod uwagę nie tylko poziom Uczelni i atrakcyjność istniejących w niej kierunków studiów, ale i atrakcyjność miasta, w którym będą studiowali, warunki ekologiczne i środowiskowe.

Jako uczelnia staramy się o to aby poziom i atrakcyjność reprezentowanych w niej kierunków studiów były jak największe, aby ulepszyć to, co młodzieży może być pomocne przy zdobywaniu wiedzy i przy organizacji własnej samodzielnej pracy. Dlatego stworzyliśmy w ubiegłym roku, w specjalnie na ten cel ukończonym gmachu, Bibliotekę Naukowo-Techniczną o skomputeryzowanym systemie obsługi i dobrych warunkach pracy dla tych, którzy z niej korzystają. Dlatego zamierzamy w roku obecnym utworzyć nowy specjalny Wydział Organizacji i Zarządzania dla realizacji tego atrakcyjnego obecnie kierunku studiów. Środki na to musimy uzyskiwać w coraz większym stopniu w ramach naszych własnych możliwości i różnych inicjatyw wspierających, jak

np. Fundacji Politechniki Śląskiej. Są to jednak środki bardzo, bardzo ograniczone i zdajemy sobie sprawę z tego, że rozszerzenie terenów Uczelni, które obecnie zajmujemy i budowa nowych gmachów dla nawet bardzo ważnych i potrzebnych kierunków, laboratoriów i usług dla studentów i pracowników nie będzie przez wiele lat możliwe.

Musimy wykorzystać to, co do tego czasu stworzyliśmy, polepszyć jak najbardziej istniejące tu warunki, a już w żadnym przypadku nie dopuścić do pogorszenia się na zajmowanych dotąd przez Uczelnię terenach tych warunków studiowania, bezpieczeństwa ekologicznego i warunków środowiskowych, które w tej chwili istnieją.

Mimo tych naszych starań ponosimy jednak pewne straty. I tak: w miejscu przeznaczonym w planach rozwoju uczelni na siedzibę Rektoratu, w miejscu tak dobranym żeby mógł być niejako reprezentacyjnym symbolem łączności miasta i uczelni już nie powstanie Rektorat bo wybudowano tam budynki i garaże Straży Pożarnej.

Mówi się teraz z kolei o projektach przedłużenia ulicy Konarskiego i poprowadzenia przez Dzielnicę Akademicką ciągłego, przelotowego ruchu samochodowego wprost pod oknami sal wykładowych, laboratoriów i pracowni i to przez sam środek ciągłego ruchu studentów i pracowników w tym miejscu Dzielnicy Akademickiej. Byłoby to drastycznym zagrożeniem ekologicznym dla studentów i pracowników, zagrożeniem dla ich bezpieczeństwa i znacznym pogorszeniem w tej części Dzielnicy Akademickiej warunków pracy dydaktycznej i naukowej. Byłby to kolejny symbol pogorszenia już i tak trudnych warunków ekologicznych, które istniały do tej pory na terenach zajmowanych przez Politechnikę Śląską, nie zachęcający na pewno młodzieży do obierania Politechniki Śląskiej jako miejsca swoich studiów.

A takie wejście na drogę malejącego zainteresowania młodzieży studiami w naszej Uczelni, przy obecnej silnej dynamicznej konkurencji nowych ościennych rosnących ośrodków szkolnictwa wyższego, prowadzi nieuchronnie do degradacji i upadku uczelni będącej i mogącej pozostać na przyszłość źródłem największego bezpośredniego i pośredniego zatrudnienia, nie mówiąc już o kulturalnej i cywilizacyjnej randze miasta.

Pamiętajmy o tym i przyjmijmy to jako kryterium naczelną przy rozpatrywaniu różnych

bieżących potrzeb, dla których zawsze istnieje kilka możliwych sposobów ich zaspokojenia.

To co tworzono przez dziesiątki lat jest bardzo delikatne i wrażliwe i można to zniszczyć bardzo szybko, nawet w ciągu roku, czy dwóch. I tego się już nie odbuduje.

*prof. Stefan Węgrzyn,
Laureat Nagrody Honorowej Towarzystwa
Przyjaciół Gliwic z roku 1993*

RÓŻNE

■ 4 stycznia br. odbyło się w Klubie Pracowników Pol. Śląskiej coroczne „opłatkowe spotkanie” z emerytowanymi pracownikami Pol. Śl. - członkami NSZZ „Solidarność”. W spotkaniu wzięło udział 65 osób.

Po przywitaniu uczestników przez Przewodniczącego Komisji Zakładowej dr inż. Andrzeja Sobańskiego, do przybyłych zwrócił się JM Rektor prof. W. Winkler, przedstawiając sytuację Uczelni w roku jej 50-lecia. W imieniu emerytów zabrał głos prof. dr hab.inż. Janusz Dietrich.

W atmosferze wspomnień i kolęd spędzono miłe chwile w gronie zaprzyjaźnionych osób.

KRONIKA ŻAŁOBNA

■ 5 stycznia 1995 r. zmarła nieoczekiwanie w wieku 35 lat **Danuta ŚWISTAK**, pracownik Dziekanatu Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki. Utraciliśmy cenionego i wzorowego pracownika, lubianą koleżankę. Pogrzeb odbył się 9 stycznia br. na Cmentarzu Centralnym w Gliwicach.

■ 30 stycznia 1995 r. zmarł **prof. Jean-Charles GILLE**, profesor Uniwersytetu Laval w Quebec (Kanada), członek zagraniczny Polskiej Akademii Nauk, doktor honoris causa Politechniki Śląskiej. Od kilkadziesiąt lat wielokrotnie przebywał w naszej Uczelni, prowadząc wspólne prace naukowo-badawcze i wykłady. Był dla nas wzorem i symbolem łączenia najwyższego poziomu naukowego i najgłębszych wartości humanistycznych. Msza św. żałobna w intencji Zmarłego została odprawiona w Kościele św. Michała 8 lutego br.

Opracowanie redakcyjne: dr inż. Marian Mikrut, Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów Pol. Śl., Gliwice, ul. B. Krzywoustego 2, p. 623, tel. 26-22